

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.198/2016/6.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Kónya István, a tanács elnöke
Dr. Varga Zoltán, előadó bíró
Dr. Márki Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: nyilvános ülés

Az ülés napja: 2016. július 12.

Az ügy tárgya: emberölés büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): M. T. III. rendű

Első fok: Győri Törvényszék, B.81/2013/55., ítélet, tárgyalás, 2013. május 17.

Másodfok: Győri Ítéltábla, Bf.68/2013/59., ítélet, nyilvános ülés, 2014. március 7.

Az indítvány előterjesztője: III. rendű terhelt védője útján

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

Az emberölés büntette és más bűncselekmények miatt T. A. és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben az M. T. III. rendű terhelt által védője útján benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Győri Törvényszék B.81/2013/55. számú, illetőleg a Győri Ítéltábla Bf.68/2013/59. számú ítéletét M. T. III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Győri Törvényszék a 2013. május 17-én kelt B.81/2013/55. számú és a Győri Ítéltábla a 2014. március 7-én jogerős Bf.68/2013/59. számú ítéletével M. T. III. rendű terheltet a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a), b) és f) pontjai szerint minősülő bűnsegédként elkövetett emberölés büntette, a Btk. 365. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a), c) és d) pontja

szerint minősülő társtettesként elkövetett rablás kísérlete, a Btk. 325. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel a (3) bekezdés szerint minősülő bűnsegédként elkövetett lőfegyverrel, lőszerrel visszaélés büntette, a Btk. 370. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés ba), bb), bc) és be) pontjaira figyelemmel a (3) bekezdés b) pont ba) alpontja szerint minősülő társtettesként elkövetett lopás büntette, a Btk. 370. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés bb), bc) pontjai szerint minősülő társtettesként elkövetett lopás vétségének kísérlete, a Btk. 370. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés bb), bc) és be) pontjaira figyelemmel a (3) bekezdés b) pont ba) alpontja szerint minősülő társtettesként elkövetett lopás büntette, a Btk. 370. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés bb), bc) pontjaira figyelemmel a (3) bekezdés b) pont ba) alpont szerint minősülő 3 rendbeli társtettesként elkövetett lopás büntette és a Btk. 370. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pont bb), bc) alpontja szerint minősülő társtettesként elkövetett lopás vétsége miatt halmazati büntetésül 13 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte.

II.

- [2] Az ítélet ellen M. T. III. rendű terhelt védője útján a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontjaira hivatkozással nyújtott be felülvizsgálati indítványt.
- [3] A felülvizsgálati indítvány I. pontjában a III. rendű terhelt arra hivatkozik, hogy az elsőfokú ítélet IV/3. tényállási pontjában az alapügyben eljáró bíróságok a B. E. sérelmére elkövetett emberölés esetében tévesen állapították meg a bűnösségét, ugyanis semmi olyat nem tett, amellyel az I. és a II. rendű terhelt ölési cselekményét előmozdította volna.
- [4] A III. rendű terhelt felülvizsgálati indítványában elismeri, hogy B. E. megérkezését telefonon jelezte terhelt-társainak, azonban ők ezt e nélkül is észlelték.
- [5] A felülvizsgálati indítvány szerint a III. rendű terheltnek nem volt tudomása arról, hogy mi lesz a váratlanul a helyszínre érkező B. E. sorsa, ugyanis alappal gondolhatta, hogy a sértett a felfegyverkezett terhelt-társaival szemben nem fog ellenállást tanúsítani, vagyis nem volt tudomása arról, hogy a sértettet meg fogják ölni.
- [6] Hivatkozása szerint bűnsegédi minősítése kizárólag az Sz. S. sérelmére elkövetett emberölésben állapítható meg, de ott sem egyenes, hanem csak eshetőleges szándékkal elkövetett magatartásban, ugyanis a „lelőni” nem azonos a „megölni” igével.
- [7] A felülvizsgálati indítványban a III. rendű terhelt sérelmezi, hogy az alapügyben eljáró másodfokú bíróság cselekményeinek minősítésénél az elbíráláskor hatályos 2012. évi C. törvényt alkalmazta, ugyanis ezáltal hátrányosabb helyzetbe került.
- [8] Hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság által kiszabott 10 évi

szabadságvesztés 3650 nap, a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége a büntetés négyötödének, vagyis 2920 nap kitöltése, míg az az elbíráláskori törvény szerint a felemelt büntetés, vagyis 13 év az 4745 nap, amelynek a kétharmad része viszont 3163 nap, vagyis ennek megfelelően az új büntetésből 243 nappal hosszabb időt kell letöltenie. Erre figyelemmel a III. rendű terhelt akkor kerülhetett volna az elbíráláskori törvény alkalmazásával kedvezőbb helyzetbe, ha nem súlyosították volna a szabadságvesztés tartamát.

- [9] A Legfőbb Ügyészség a BF.235/2016/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartva a megtámadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta.

III.

- [10] A III. rendű terhelt felülvizsgálati indítványának I. pontjában a bűnsegédi bűnrészességgel kapcsolatos jogi okfejtése nem alapos.
- [11] A III. rendű terhelt ezzel kapcsolatosan két körülményre hivatkozott, az egyik szerint semmi olyan magatartást nem fejtett ki, amely a terhelt-társai ölési cselekményét előmozdította volna, másrészt az utóbb a helyszínre érkező sértett esetében nem tudta, hogy mi lesz a sorsa, illetve hogy a társainak mi volt a szándéka.
- [12] A Kúria ezzel kapcsolatosan előre bocsátja, hogy mind az elkövetéskori, mind az elbíráláskori Btk. szerint bűnsegéd az, aki bűncselekmény elkövetéséhez szándékosan segítséget nyújt.
- [13] A bűnsegély szándékos segítségnyújtás, azaz olyan cselekmény, amely előmozdítja vagy megkönnyíti a szándékos bűncselekmény elkövetését. A bűnsegéd felelősségének az az alapja, hogy elősegíti a szándékos bűncselekmény törvényi tényállásának a tettes által történő megvalósítását. A segítő magatartás nemcsak fizikai, hanem pszichikai jellegű is lehet. A bűnsegély továbbá nemcsak tevékenységben, hanem mulasztásban is megnyilvánulhat.
- [14] További kritériumai a bűnsegélynek a segítségnyújtás szándékossága és a tettesi alapcselekmény szándékossága.
- [15] A bűncselekmény elkövetéséhez nyújtott segítség általában tevékenység, de kivételesen mulasztás is lehet.
- [16] A fizikai bűnsegéd a tettesi alapcselekmény külső feltételeinek megteremtésében működik közre. Így pl. a helyszínen figyel, hogy ne zavarják meg a tettet a bűncselekmény elkövetésében, és jelt ad neki, ha valaki közeledik (BEH 1981. 166. old. 8.).
- [17] A részes (így a bűnsegéd) a tényállásszerű cselekményt nem megvalósítja, hanem hozzájárul ahhoz. A részesi szándék a tettesi szándékkal mutat egyezőséget, azt kiváltja vagy a véghezvitel végett erősíti.
- [18] A részesi szándék tehát nem a véghezvitelt követő, hanem az előtti. Ez azonban nem feltételez előzetes megállapodást, mert a tett végrehajtásának előmozdításában megmutatkozó egyetértés a tett helyszínén is létrejöhet, mint ahogyan ez jelen ügyben is történt. Ebből az is következik, hogy a részesnek a becsatlakozása idején lehetősége van - ha éppen bizonytalan - behatárolni

szándéktartalmát önmaga és a tettestársai felé, ha azonban ezt nem teszi, tehát a véghezvitel terjedelmét nem korlátozza, akkor számolnia kell azzal, hogy folyamatos jelenléte esetlegesen olyanra is bátorít, amely eredetileg nem is állt szándékában.

- [19] A részes tudatára, illetve szándékára a jogerősen megállapított és a felülvizsgálat során is irányadó tényállás alapján vonható következtetés.
- [20] A III. rendű terhelt a II. rendű terhelt többszöri elmondásából pontosan ismerte a tervezett bűncselekmény minden részletét, azt, hogy a lőtérvezetőt lelövik, illetve azt, hogy „lelövik a bent tartózkodókat”.
- [21] Ennek ismeretében vállalkozott arra, hogy a helyszínen figyel és értesíti társait, ha valaki megzavarná őket.
- [22] Amikor B. E. sértett megérkezett, az eredeti megállapodásnak megfelelően erről értesítette a lőtéren bent tartózkodó társait, amelyen nem változtat semmit, hogy a bent tartózkodók tőle függetlenül is észlelték a sértett megjelenését.
- [23] A helyszínen maradással és a további figyelemmel a III. rendű terhelt belenyugvással tudomásul vette a helyszínre érkező sértett lelövésének lehetőségét, amely meg is történt, sőt a III. rendű terhelt ennek tudatában vett részt utóbb az osztozkodásban is.
- [24] Mindebből egyértelműen megállapítható, hogy a III. rendű terhelt a tényállás IV/3. pontjában a helyszín biztosításával, figyelemmel, és terhelt-társainak figyelmeztetésével bűnszegdként vett részt a bűncselekményben, következésképpen a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a), b) és f) pontjai szerint minősülő emberölés büntetében a bűnösség kimondása is törvényesen és az anyagi jogszabályoknak megfelelően történt.
- [25] A felülvizsgálati indítvány II. pontjában a III. rendű terhelt azt sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság törvényt sértett, amikor a cselekmények minősítésénél az elbíráláskor hatályos 2012. évi C. törvényt alkalmazta, ugyanis bár a kétharmados feltételes szabadsággal kedvezőbb helyzetbe kerülhetett volna, de a büntetés 13 évre történő felemelésével valójában hátrányosabb helyzetbe került, mert 243 nappal többet kell börtönben töltenie.
- [26] A felülvizsgálati indítvány ezen hivatkozása eltérő jogi indokkal alapos, de felülvizsgálat alapjául nem szolgálhat.
- [27] A másodfokú bíróság téves jogi érvek alapján minősítette a III. rendű terhelt cselekményét az elbíráláskor hatályos 2012. évi C. törvény szerint.
- [28] A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján azonban a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.
- [29] A töretlen bírói gyakorlat szerint annak a kérdésnek az eldöntése során, hogy az elkövetéskor vagy az elbíráláskor hatályos törvény tesz-e lehetővé enyhébb elbírálást, nem csak az alkalmazandó

büntetés neve és mértéke alapján, hanem a büntetőjogi felelősségre vonatkozó összes rendelkezés egybevetésével kell döntenie. Ebből a szempontból pedig kétségtelenül figyelembe lehet, illetve kell venni a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezéseket is, de csak abban az esetben, ha az adott bűncselekmények büntetési tétele változatlan.

- [30] A büntetőtörvény időbeli hatályára vonatkozó rendelkezés megsértésére való hivatkozással azonban csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha azáltal a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése, vagy a büntetőjog más szabályának megsértése miatt alkalmazott törvénysértő büntetést vagy intézkedést.
- [31] A hatályos Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 2. § (1) bekezdése szerint a bűncselekményt - a (2)-(3) bekezdésben foglalt kivételekkel - az elkövetés idején hatályban lévő büntetőtörvény alapján kell elbírálni. A (2) bekezdés egyébként - az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) (2) bekezdésével egyezően - akkor ad lehetőséget az új törvény visszaható hatályának, ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntetőtörvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új büntetőtörvényt kell alkalmazni.
- [32] Az ítélőtábla helyesen hivatkozott a Kúria Büntető Kollégiumának 4/2013. (X. 14.) BK véleményére, amely szerint határozott tartamú szabadságvesztés esetében a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés a 2012. évi C. törvény (Btk.) 2. § (1)-(2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik. Ez már önmagában alapot ad, illetve adhat - enyhébb elbírálás címén - az új törvény alkalmazására.
- [33] Jelen ügyben mind az elkövetéskori, mind az elbíráláskori törvény szerint a minősített emberölés büntetési tétele 10 évtől 20 évig terjedő szabadságvesztés volt, tehát azonos büntetéssel fenyegette az elkövetőt.
- [34] Kétségtelen, hogy a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki.
- [35] A büntetés felülvizsgálatára a büntetőjog más szabályának - így a Btk. 2. § - megsértése miatt is csak akkor kerülhet sor, ha a kiszabott büntetés, illetve annak neve és mértéke a Btk. valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik (BH. 2012.239.).
- [36] A terhelttel szemben kiszabott büntetés neve és mértéke törvényes; azt a másodfokú bíróság úgy határozta meg, hogy az mind a korábbi Btk. 166. § (2) bekezdésében, mind a hatályos Btk. 160. § (2) bekezdésében meghatározott büntetési tételkereten belül törvényesen kiszabható volt, következésképpen az elbíráláskori törvény téves megválasztása nem felülvizsgálati ok.
- [37] Ennek megfelelően miután a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja

szerinti kettős feltétel - az anyagi jogi törvénysértéssel összefüggésben a büntetés törvénysértő volta - nem volt megállapítható, a felülvizsgálati indítványnak a II. pontjában foglalt okfejtés sem fogadható el.

- [38] Önmagában pedig az a terhelti hivatkozás, amely szerint a hatályos törvény alkalmazása során azért került hátrányos helyzetbe, mert a másodokú bíróság 11 évről 13 évre súlyosította a szabadságvesztés tartamát, egyéb törvényi feltétel hiányában nem vizsgálható, ugyanis a büntetés tartamának megváltoztatására az ügyész erre irányuló fellebbezése folytán került sor.
- [39] Ennek megfelelően törvénysértő minősítés vagy más anyagi jogsértés hiányában önmagában a törvényes keretek között kiszabott büntetés nem képezheti felülvizsgálat tárgyát, ahogy az eljáró bíróságok által a büntetés kiszabása során értékelt egyéb enyhítő és súlyosító körülmények sem. Ebből következően a felülvizsgálati indítványban enyhítő körülményként megjelölt eshetőleges szándék a felülvizsgálatra nem ad alapot, e tekintetben a felülvizsgálati indítvány törvényben kizárt.
- [40] Mindezekre figyelemmel a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a Be. 424. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva, a Be. 426. § alapján a megtámadott határozatokat M. T. III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

IV.

- [41] A fellebbezés és a felülvizsgálat kizártságára, valamint az indítvány megismétlésének tilalmára vonatkozó figyelmeztetés a Be. 3. § (4) bekezdésén, illetve a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontján, továbbá a Be. 418. § (3) bekezdésén, valamint a Be. 421. § (2) és (3) bekezdésén alapul.

Budapest, 2016. július 12.

Dr. Kónya István s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő
BÉ